

POSTUPANJE DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA PROTIV POČINITELJA KAZNENIH DJELA RATNIH ZLOČINA POČINJENIH NA ŠIREM VUKOVARSKOM PODRUČJU

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i ove, kao i prethodnih godina, nastavno na ranije objavljena izvješća, na svojoj internetskoj stranici objavljuje podatke o napretku u procesuiranju kaznenih djela ratnih zločina počinjenih na širem području grada Vukovara i prema stanovnicima s vukovarskog područja odvedenim u logore na području Republike Srbije.

Spomenuti kazneni predmeti su bili, i nadalje ostaju, trajni prioritet u radu državnog odvjetništva.

S ciljem potpunog informiranja zainteresirane javnosti o radu državnog odvjetništva na procesuiranju ratnih zločina koji su se dogodili na širem vukovarskom području, nastavno na ranija izvješća, sada prikazujemo podatke sa stanjem na dan 27. listopada 2022.

Izvješće je koncipirano po stadijima kaznenog postupka i sadrži podatke samo o onim postupcima u kojima je došlo do promjene od posljednjeg izvješća iz listopada 2021. godine. Stoga su u ovom izvješću navedeni predmeti u kojima su istrage ili optuženja pokrenuti nakon 5. listopada 2021. te predmeti o kojima je već izviješteno u studenom 2018., u studenom 2020. i listopadu 2021., a u kojima je u međuvremenu došlo do promjena.

Kazneni postupci zbog kaznenih djela ratnih zločina počinjenih na širem području Vukovara vođeni su ili se još uvijek vode pred Županijskim sudom u Osijeku, Specijalnim sudom za ratne zločine u Beogradu te pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju u Den Haag-u.

KAZNENI POSTUPCI U NADLEŽNOSTI ŽUPANIJSKIH DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA U OSIJEKU I VUKOVARU

1. ISTRAGE

1.1. Nove istrage (poslije 5. listopada 2021.)

i) Lovas

Rješenjem od 12. srpnja 2022. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku pokrenulo je istragu protiv okr. S.Z. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na način da bi krajem listopada 1991., u Lovasu, zastrašivao i silovao jednu civilnu osobu.

ii) Ovčara

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku otvorilo je 30. rujna 2022. istragu protiv okr. S.R. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH i kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH, na način da bi 20. studenoga 1991., na poljoprivrednom dobru Ovčara pored Vukovara, zajedno s većim brojem pripadnika srpskih paravojnih formacija, ulazio u hangar i sudjelovao u zlostavljanju dvojice zarobljenika i usmrćenju jednoga od njih. Okrivljenom se stavlja na teret i da bi 16. studenoga 1991. na području Vukovara sudjelovao u protuzakonitom zatvaranju jedne civilne osobe.

iii) Petrovci 1991-1992. – zlostavljanja i ubojstva civila i ratnih zarobljenika

Rješenjem od 5. listopada 2021. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku proširilo je istragu protiv okr. D.S. i P.K. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na način da bi tijekom listopada 1991., u Petrovcima, fizički zlostavljali dvije civilne osobe. Istraga je prekinuta rješenjem od 20. listopada 2022. budući da su provedene sve dokazne radnje koje je bilo moguće provesti, dok za sada nije udovoljeno zamolnici za ispitivanje okrivljenika D.S. i P.K. koji prebivaju na području Republike Srbije, a bez čijih iskaza se ne može donijeti meritorna državnoodvjetnička odluka, odnosno ne postoje uvjeti za završetak istrage.

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je 7. prosinca 2021. proširilo istragu protiv okr. I.K. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na način da bi tijekom listopada 1991., u Petrovcima i Negoslavcima, sudjelovao u nezakonitom uhićenju, zatvaranju i zlostavljanju jedne civilne osobe.

iv) Svinjarevci 1991.

Rješenjem od 20. siječnja 2022. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku pokrenulo je istragu protiv okr. B.K. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na način da bi zajedno s P.M. i još nekoliko nepoznatih pripadnika TO Negoslavci, 29. srpnja 1991., na prometnici između Negoslavaca i Orolika, prije skretanja za Svinjarevce, iz zasjede otvorio rafalnu paljbu iz automatskog oružja po navedenom kombiju, kojom prilikom su smrtno stradali radnici Vupika Z.G. i N.R., teško su ranjeni I.K., M.P. i V.P., dok je S.H. zadobio lakše tjelesne ozljede.

Rješenjem od 23. ožujka 2022. istraga je obustavljena zbog nedostatka dokaza.

v) Napad na selo Cerić i ubojstva civila

Rješenjem od 17. listopada 2022. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku otvorilo je istragu protiv I. okr. Ž.T., II. okr. N.V. i III. okr. D.T. zbog kaznenog djela iz čl. 122. OKZ RH. Okrivljenicima se stavlja na teret da bi u razdoblju od 2. do 4. listopada 1991. u Ceriću i Mirkovcima, kao pripadnici srpske paravojne formacije TO Mirkovci, tijekom zajedničkog napada pripadnika JNA i TO Mirkovci na mjesto Cerić, po prestanku toga napada i nakon okupacije Cerića, nečovječno postupali prema ratnim zarobljenicima i ubijali ih.

U istom kaznenom predmetu rješenjem od 11. listopada 2022. odbačena je kaznena prijava protiv J.G., s obzirom da je nakon zaprimanja kaznene prijave utvrđeno da je prijavljeni preminuo.

vi) Ratni zločini u logorima u Republici Srbiji

Rješenjem od 9. lipnja 2022. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku otvorilo je istragu protiv okr. V.M. zbog kaznenog djela iz čl. 122. OKZ RH.

Budući da je tijekom ovog izvještajnog razdoblja u istom kaznenom predmetu podignuta i optužnica, detaljnije o inkriminaciji koja se okr. V.M. stavlja na teret izvješćujemo pod poglavljem 2.1. „Nove optužnice“.

1.2. Ažurirani podaci u odnosu na ranije pokrenute istrage (prije 5. listopada 2021.)

i) Logor Velepromet, studeni i prosinac 1991.

Rješenjem od 3. rujna 2021. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku pokrenulo je istragu protiv okr. D.V. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na način da

bi 19. studenoga 1991., u večernjim satima u Vukovaru, na Veleprometu, nakon što su udružene snage JNA i paravojnih formacija lokalnih pobunjenika i dobrovoljaca iz Srbije slomile otpor branitelja Vukovara i okupirale ga, kao pripadnik srpskih paravojnih formacija zajedno s drugim nepoznatim pripadnicima srpskih paravojnih formacija, zlostavljao mušku civilnu osobu, tako što ga je tukao rukama i nogama na kojima je imao vojničke čizme po cijelom tijelu dok je ovaj ležao na podu, uslijed kojeg zlostavljanja je civilnoj osobi slomljeno više rebara i izbijeno više zuba, a lice mu je bilo izobličeno od udaraca, dok su ostali nepoznati pripadnici srpskih paravojnih formacija tukli navedenu civilnu osobu metalnim šipkama, kundacima pušaka te ubadali vojničkim bajunetama po nogama, a jedan od njih odrezao mu je kosu do tjemena i zarezao lijevo uho.

Nakon dovršene istrage, pred Županijskim sudom u Osijeku 28. veljače 2022. protiv okrivljenog D.V. **podignuta je optužnica.**

i) Zlostavljanja i ubojstva u Dalju i Erdutu

Rješenjem od 29. siječnja 2021. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku pokrenulo je istragu protiv okr. G. V. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH na način da bi u razdoblju od sredine studenoga 1991. pa do kraja lipnja 1992., u Dalju, za vrijeme trajanja oružanog sukoba između oružanih snaga Republike Hrvatske i srpskih paravojnih formacija, kao čuvar u zatvoru u Dalju sudjelovalo u fizičkom zlostavljanju ratnih zarobljenika.

Istraga protiv okr. G.V. prekinuta je rješenjem od 20. srpnja 2022. zbog nedostupnosti okrivljenika.

i) Ubojstva civila i ratnih zarobljenika u selu Petrovci

Rješenjem od 2. kolovoza 2021. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku pokrenulo je istragu protiv okr. M.D. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na način da bi u razdoblju od sredine rujna do kraja listopada 1991., tijekom oružane agresije na Republiku Hrvatsku, sudjelovao u nezakonitim uhićenjima, zatvaranju i zlostavljanju pripadnika nesrpske nacionalnosti na okupiranom području, pa je tako u Negoslavicima i Petrovcima zlostavljao tri civilne osobe te u Petrovcima silovao maloljetnu žensku osobu, tada staru 16 godina.

Nakon dovršene istrage, pred Županijskim sudom u Osijeku 27. srpnja 2022. protiv okrivljenog M.D. **podignuta je optužnica.**

2. OPTUŽNICE

2.1. Nove optužnice (nakon 5. listopada 2021.)

i) Ratni zločini u logorima u Republici Srbiji

Rješenjem od 9. lipnja 2022. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku otvorilo je istragu protiv okr. V.M. zbog kaznenog djela iz čl. 122. OKZ RH stavljajući mu na teret da je u razdoblju od sredine mjeseca studenoga 1991. pa do 14. kolovoza 1992., na području Republike Srbije, za vrijeme oružanog sukoba između regularnih oružanih snaga hrvatske vojske i policije s naoružanim paravojnim formacijama pobunjenih Srba i snagama JNA, nakon što su na napuštenoj stočnoj farmi u blizini mjesta Stajicevo, u dijelu Kazneno popravnog doma Sremska Mitrovica i u Nišu, osnovani logori u koje je s područja Republike Hrvatske dovedeno i zatočeno više stotina zarobljenih pripadnika oružanih postrojbi Republike Hrvatske, kao jedan od ispitivača u ovim logorima, protivno pravilima međunarodnog prava prilikom ispitivanja fizički zlostavljao ukupno 28 zarobljenika, izlagao ih uvredljivim i ponižavajućim postupcima udarao ih palicom, pendrekom, gumenom palicom s kuglom na vrhu, po glavi, leđima, rukama, tabanima, stražnjici, rebrima, stavljao nož pod vrat, stavljao pištolj u usta, davao odobrenje prisutnim stražarima da tuku zarobljenike što su oni i činili, prilikom ispitivanja pokazivao im pretučene članove obitelji ili suborce i na takav način prisiljavao zarobljenike da daju iskaze koji su njemu odgovarali, izivljavajući se na njima postupao na izrazito okrutan i ponižavajući način, pri čemu im je zadavana fizička i psihička bol.

Pred Županijskim sudom u Osijeku je 10. listopada 2022. protiv okrivljenog V.M. podignuta optužnica.

2.2. Ažurirani podaci u odnosu na ranije podignute optužnice (prije 5. listopada 2021.)

i) Logor u Berku

Ratni zločin u Berku je procesuiran optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 5. travnja 2006. podignutom protiv 35 okrivljenika koje se teretilo da su u razdoblju od 2. rujna 1991. do kraja 1992. godine u Berku, s većinskim hrvatskim stanovništvom, nakon okupacije sela od strane tzv. JNA i paravojnih postrojbi, prihvatili uspostavljenu okupacijsku vlast i osnovali tzv. Štab teritorijalne obrane kao organ mjesne vlasti, u zajedničkom cilju da preostalo civilno stanovništvo nesrpske narodnosti natjeraju na napuštanje sela i područje Berka učine srpskim etničkim područjem pa su dio nesrpskog stanovništva od oko 120 civila, koji su ostali u selu, zatočili u halama Poljoprivrednog kombinata VUPIK-a u selu i potom odveli u za to predviđeni i osnovani logor u obiteljskim kućama te sudjelovali u provođenju aktivnosti kojima je cjelokupno civilno stanovništvo izvrgnuto sustavnom psihičkom i fizičkom zlostavljanju, sve do usmrćenja nekih od njih.

U ovom izvještajnom razdoblju, rješenjima Županijskog suda u Osijeku od 4. srpnja 2022. protiv M.E. i Đ.V. je obustavljen kazneni postupak nakon optuženja zbog smrti okrivljenika.

3. PRESUDE

i) Ratni zločin u Tovarniku

Zbog ratnog zločina u Tovarniku optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 1. veljače 2001. optužena su 24 okrivljenika da su prema dogovoru i zajednički, kao i zasebno, prisilno i uporabom vatrenog oružja po svom nahodanju protupravno privodili, zatvarali i ispitivali mještane Tovarnika hrvatske i nesrpske nacionalnosti i pritom ih zlostavljali na razne načine te prisvajali ili uništavali njihovu imovinu, po kojoj optužnici su pravomoćno osuđeni Đ.M. na kaznu zatvora od 3 godine i B.M. na kaznu zatvora od 8 godina, sedam okrivljenika je pravomoćno oslobođeno i to M.S., S.E., D.T., M.M., B.J., M.S. i N.T., odbijajuća presuda je donesena za četiri okrivljenika J.O., D.D, Đ.D. i J.M., dok je postupak obustavljen u odnosu na četiri okrivljenika A.T., J.M., B.R. i K.M. Nepravomoćno je oslobođen J.J., dok su nepravomoćno osuđeni M.S. na kaznu zatvora od 10 godina, S.S. na kaznu zatvora od 8 godina, D.S. na kaznu zatvora od 6 godina, D.S. na kaznu zatvora od 6 godina, Ž.K. na kaznu zatvora od 6 godina i R.S. na kaznu zatvora od 5 godina.

U ponovljenom postupku tijekom 2022. godine, u odnosu na R.S. i D.S. postupak je obustavljen zbog smrti, dok je 27. listopada 2022., Županijski sud u Osijeku u odsutnosti okrivljenika donio nepravomoćnu presudu kojom je M.S., S.S., D.S. i Ž.K. osudio na bezuvjetne kazne zatvora u trajanju od 10 (deset) godina, a J.J. na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina.

ii) Ubojstva civila u Svinjarevcima

Presudom Županijskog suda u Osijeku od 17. svibnja 2022., nakon provedenog suđenja u odsutnosti, okr. R.B. proglašen je krivim zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH za koje je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina.

Okrivljenik je proglašen krivim što je točno neutvrđenog dana tijekom studenoga 1991. u selu Svinjarevci kod Vukovara, kao pripadnik neprijateljskih oružanih postrojbi, sudjelovao u oružanim sukobima protiv legalnih organa vlasti Republike Hrvatske, a nakon što je selo Svinjarevci bilo okupirano, s ciljem širenja straha među preostalim civilnim stanovnicima sela Svinjarevci nesrpske nacionalnosti, noću došao u kuću u kojoj su stanovali A.K. i K.K., supružnici stari oko sedamdeset godina, time da je K.K. uslijed bolesti bila i teško pokretna osoba te ih je pucajući iz vatrenog oružja ubio.

iii) Maltretiranje i ubojstva civila u selu Bršadin

Presudom Županijskog suda u Osijeku od 12. srpnja 2022. R.K. i M.Đ. osuđeni su zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na kaznu zatvora od pet godina svaki.

Proglašeni su krivima da su 7. kolovoza 1995. u Bršadinu, u blizini mjesnog groblja, za vrijeme okupacije mjesta od strane tzv. "JNA" i paravojskih postrojbi, postupajući prema zajedničkom prethodnom dogovoru, kao pripadnici teritorijalne obrane pri "Štabu teritorijalne obrane Bršadin" tzv. "SAO Krajine" obučeni u odore tzv. "JNA", I-opt. R.K. naoružan pištoljem, a II-opt. M.Đ. automatskom puškom, došli u blizinu groblja na kojemu su osobe hrvatske nacionalnosti kao radni vod uređivali okoliš mjesnog groblja te je dolaskom do pripadnika radnog voda, I-opt. R.K. više puta stisnutom šakom i pištoljem udario po glavi M.M., a zatim I.P. udario šakom u glavu, oborio ga na tlo te nastavio udarati rukama i nogama po čitavom tijelu, a potom je i II-opt. M.Đ. udarao I.P. koji je ležao na zemlji rukama i nogama na kojima je imao obuvene čizme zadavši mu više udaraca po cijelom tijelu, a zatim je I-opt. R.K. više puta nogama udario oštećenika S.M. u leđa i u predio bubrega te stisnutom šakom po ustima i pištoljem u sljepoočnicu, uslijed čega je ovaj izgubio svijest pri čemu im je I-opt. R.K. govorio da za 10 dana moraju iseliti jer će ih sve poubijati, a zatim su im naredili da idu do groba pripadnika srpskih paravojskih postrojbi Petra Mirkovića, križaju se i govore "Brate Pero mi te volimo", što su ovi u strahu za svoj život i učinili te je 8. kolovoza 1995. na istom mjestu I-opt. R.K. nazočnim pripadnicima radnog voda ponovo prijetio da se moraju iseliti jer će ih u protivnom poubijati.

iv) Ubojstva civila i ratnih zarobljenika u selu Petrovci

Presudom Županijskog suda u Osijeku od 14. veljače 2022. M.Đ. je proglašen krivim zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine.

Okrivljenik je proglašen krivim da je u razdoblju od početka listopada 1991. do kraja veljače 1992. u Petrovcima, nakon okupacije mjesta od strane JNA i proglašenja tzv. Srpske autonomne oblasti Krajine, kao pripadnik milicije tzv. SAO Krajine u sjedištu navedene milicije koje se nalazilo u jednoj obiteljskoj kući, u prostorije milicije bez opravdanog razloga privodio, zatvarao, ispitivao, tukao i na druge načine zlostavljao civile, mještane Petrovacu nesrpske nacionalnosti, koji su ostali u selu nakon okupacije.

v) Ubojstva civila na Sajmištu, Vukovar listopad 1991.

Presudom Županijskog suda u Osijeku od 8. veljače 2022. I. okr. M.I. i II. okr. V.V. proglašeni su krivima zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH te je I. okr. M.I. osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine i 6 mjeseci, a II. okr. V.V. na kaznu zatvora u trajanju od 2 godine.

I-okr. M.I. je proglašen krivim što je od sredine rujna do sredine listopada 1991., u Vukovaru, tijekom oružane agresije JNA i neprijateljskih paravojskih formacija na grad, nakon što su navedene snage zauzele vukovarsko naselje Petrovu goru i dijelove naselja Sajmište, kao zamjenik komandanta odreda Petrove gore, sudjelovao u protuzakonitom lišavanju slobode i zlostavljanju civila nesrpske nacionalnosti koji su odvedeni iz njihovih kuća u okupiranom dijelu grada i zatočeni u podrumu kuće u Ulici Svetozara Markovića, odakle su dovođeni u štab srpskih paravojskih postrojbi u Ulici Svetozara Markovića na ispitivanje, gdje je prilikom ispitivanja tukao ošt. I.P. te mu prijetio stavljanjem velikog noža pod vrat, a pri izlasku iz prostorije snažno ga šakom udario u glavu, a nakon što je u istu prostoriju doveden ošt. Z.M., tijekom ispitivanja zlostavljao je i njega stavivši mu omču užeta oko vrata, koju je stezao sve dok ovaj ne bi počeo gubiti svijest, pa ga srušio na tlo i nogama obuvenim u vojničke čizme udario po glavi i cijelom tijelu i gazio po njemu.

Nadalje, II-okr. V.V. je proglašen krivim što je od sredine rujna do sredine listopada 1991., u Vukovaru, zajedno s drugim pripadnicima srpskih paravojskih postrojbi sudjelovao u nezakonitim uhićenjima i zlostavljanju civila nesrpske nacionalnosti koji su se nalazili na okupiranom području, pa je tako nakon što su M.G. i njegov sin M.G. prisilno odvedeni iz kuće te zatočeni, a potom sprovedeni do kuće na Negoslavačkom putu gdje su morali s tavana kuće skinuti i sahraniti tijelo nepoznate ubijene osobe, u trenutku nailaska više pripadnika paravojskih formacija koji su zastali na tom mjestu, radi izživljavanja naredio M.G. i M.G. da stanu ispred ove kuće licem okrenuti zidu, pa simulirajući strijeljanje zajedno s ovim pripadnicima pucao oko glava i tijela imenovanih.

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku podnijelo je žalbu zbog odluke o kazni.